

A N A L Y S R A P P O R T

Kreditmarknadsbarometern**– fjärde kvartalet 2008**

Under senare delen av 2008 förvärrades den finansiella oron. Effekterna på den svenska ekonomin blev allt tydligare samtidigt som den globala konjunkturen fortsatte att försämrans. Utvecklingen har också satt tydliga spår på den svenska arbetsmarknaden. Den allt svagare svenska konjunkturen samt ett lägre inflationstryck ledde till att Riksbanken sänkte reporäntan. Med en stor räntesänkning på 1,75 procentenheter i december innebar det att styrräntan under 2008 halverats från 4 till 2 procent.

Den allt sämre konjunkturen har drabbat både svenska banker och värdepappersbolagen i form av lägre rörelseresultat. Det är huvudsakligen kraftigt stigande kreditförluster, under senare delen av föregående år, som sänker avkastningen. Enbart under fjärde kvartalet redovisade storbankerna kreditförluster på 7,1 miljarder kronor av totalt 12,5 miljarder för helåret. Ett högre räntenetto samt positiva effekter av orealiserade värderingsförändringar på räntebärande värdepapper har till viss del hållit emot och resultatet 2008 landade på 74,3 miljarder kronor vilket är 11 procent lägre än året innan.

Ett klimat med färre företagsaffärer, lägre förvaltningsavgifter och sänkta intäkter från löpande värdepappersaffärer, i spåren av fallande börskurser, slog hårt mot värdepappersbolagen där rörelseresultatet under 2008 sjönk med närmare 70 procent jämfört med 2007.

En betydande nedgång i utlåningsräntorna drev på bostadsinstitutens utlåningstillväxt, särskilt under det fjärde kvartalet, då utlåning till svenska hushåll ökade med 4,3 procent eller 43 miljarder kronor. Under 2008 ökade bostadsinstitutens utlåning till svenska hushåll med drygt 11 procent och uppgår i slutet av året till 1 039 miljarder kronor.

.....
Kreditmarknadsbarometern, som publiceras kvartalsvis, sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, kreditkvalitén och kapitalsituationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Kreditmarknadsbarometern omfattar drygt trehundra företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier. Vilka företag som ingår framgår av lista på sid. 22.

Om kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

1. intjäning

– uppgifter om bl.a. resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler

2. kreditrisk

– uppgifter om utlåning, osäkra lånefordringar, kreditförluster och överbelåning

3. kapital

– uppgifter om kapitaltäckningskvot

Definitioner och en sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns sist i rapporten. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt, dvs. summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen och det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns perioden i rapporten.

Barometern beskriver i första hand utvecklingen för företagen utanför de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten). Anledningen är att det finns fyllig och lättillgänglig information om de fyra stora koncernerna genom deras publika kvartalsbokslut. Däremot är information om övriga företag inte lika lättillgänglig. I vissa fall finns storbankerna med som en jämförelse.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra mindre koncerner finns på den svenska marknaden.

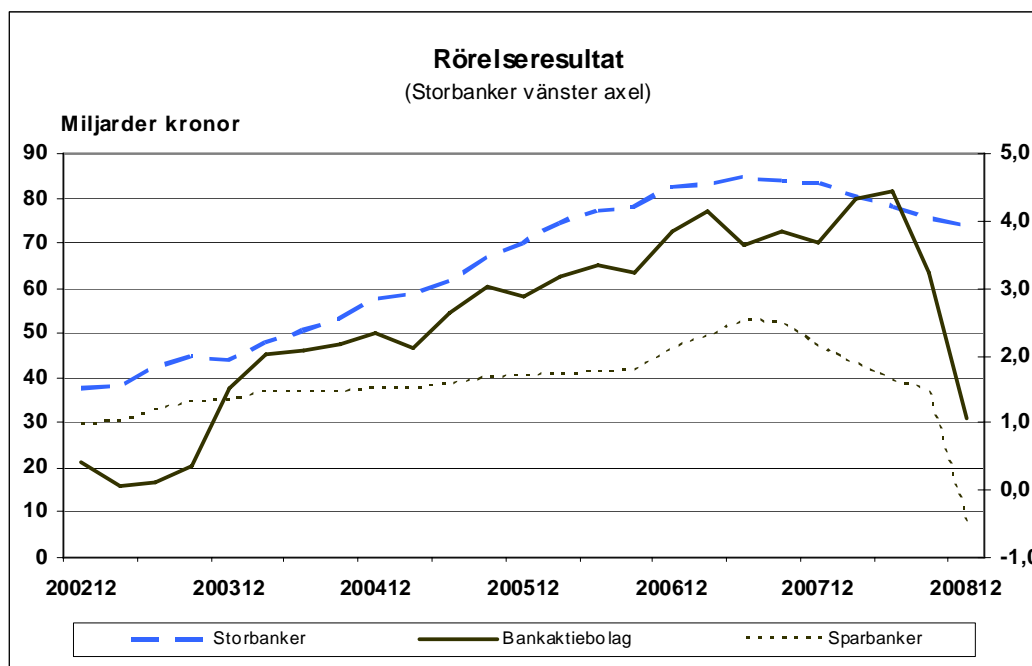
I kreditmarknadsbarometern har detta hanterats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Även för "kreditmarknadsbolag" ingår storbankernas kreditmarknadsbolag, eftersom de här inte dominerar gruppen på samma sätt som för bankerna. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har dock exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet är den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt. Gruppen kreditmarknadsbolag har därför successivt minskat från 71 till 51 företag. Dessa förändringar kan naturligtvis påverka de ekonomiska uppgifter som redogörs för i kreditmarknadsbarometern. När sådana förändringar får större betydelse för utfallet görs kommentarer kring detta.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2008:13. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Intjäning

Bild 1.

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

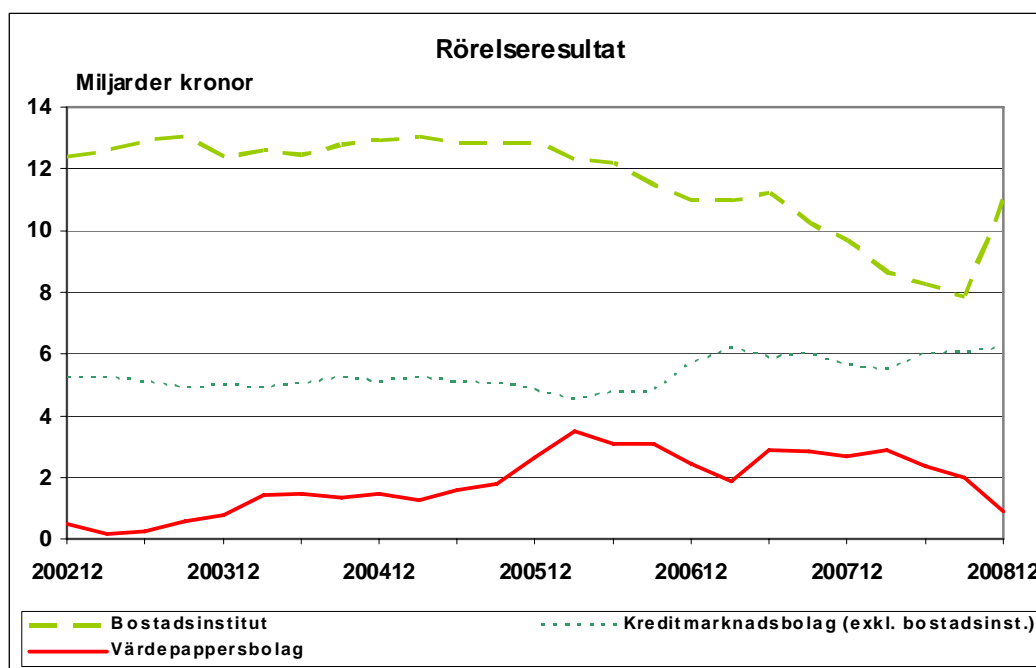
För samtliga bankgrupper är utveckling entydig. Rörelseresultatet har försämrats under den senaste tolv månadersperioden. Försämringen är särskilt dramatisk i grupperna bankaktiebolag och sparbanker.

Före kreditförluster var dock rörelseresultatet för bankaktiebolagen i stort sett oförändrat under 2008, jämfört med året innan. Det som orsakar den stora resultatförsämringen är kraftigt stigande kreditförluster. Dessa uppgick under året till 3,7 miljarder kronor (748 miljoner, 2007). Två banker med värdepappersverksamhet och en större nischbank står för närmare 90 procent av kreditförlusterna 2008.

Sparbankerna har gjort stora nedskrivningar av aktieinnehavet i Swedbank. Detta i kombination med kreditförluster, som under 2008 uppgick till drygt 450 miljoner kronor, gör att sparbankerna för 2008 redovisar ett negativt rörelseresultat.

Rörelseresultatet i storbankerna visar inte samma dramatiska nedgång. Intäkterna, mätt i kronor, ökar mer än kostnaderna under 2008. Samtidigt har också storbankerna drabbats av mycket högre kreditförluster. Kreditförluster som för helåret 2008 uppgår till närmare 12,5 miljarder kronor (1,1 miljarder, 2007) sänker helårsresultatet i storbankerna med 10,8 procent till 74,3 miljarder kronor.

Bild 2.

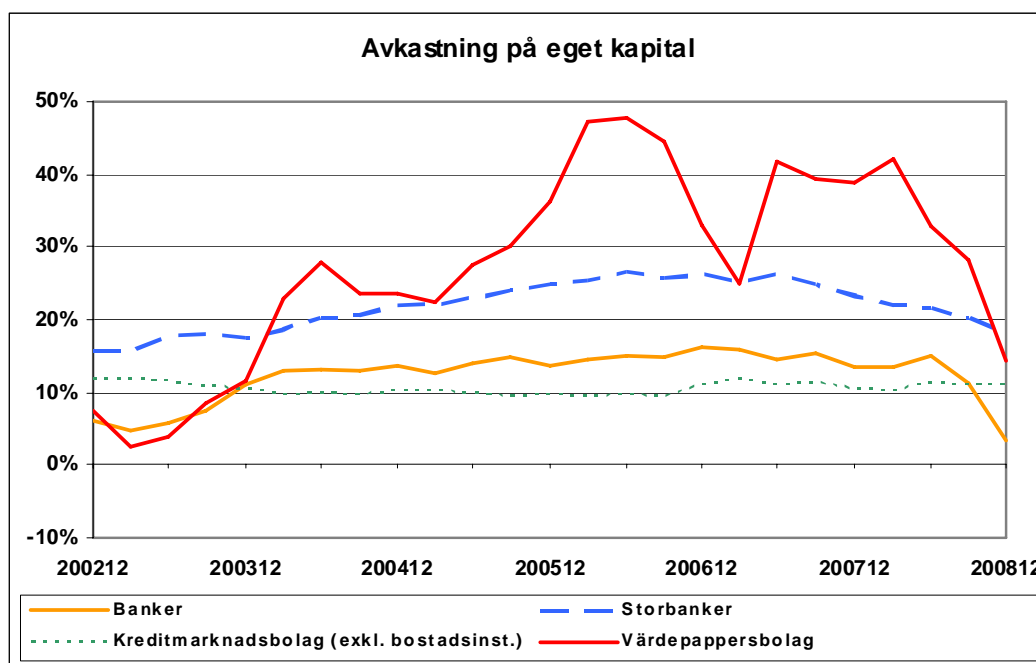
Resultatutvecklingen är något mer blandad i de andra tre grupperna av företag.

Det löpande årsresultatet för kreditmarknadsbolagen har sedan några år tillbaka legat på omkring sex miljarder kronor, trots att denna grupp har drabbats av stigande kreditförluster. Dessa ökade till nästan 1 miljard kronor under året, dock har de samtidigt ökat sina intäkter och faktiskt kunnat sänka sina kostnader så rörelseresultatet är något högre än 2007.

Gruppen värdepappersbolag har, jämfört med helåret 2007, minskat sitt rörelseresultat med nästan 70 procent vilket gör att resultatet för 2008 minskar till 900 miljoner kronor. Den stora försämringen illustreras av det faktum att rörelseresultatet under det fjärde kvartalet var närmare minus en halv miljard kronor. En allt lägre aktivitet på de finansiella marknaderna samtidigt som kurserna fortsatte att falla under hela året har minskat de värdepappersbaserade provisionsintäkterna för gruppen med 37 procent. Då dessa intäkter utgör 40 procent av värdepappersbolagens totala intäkter slår detta kraftigt på resultatet.

De stora resultatsvängningarna för bostadsinstituterna förklaras av att ett bolag per det tredje kvartalet redovisade negativa orealiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper som uppgick till närmare 900 miljoner kronor. Under det fjärde kvartalet vändes detta så att det för helåret redovisades en positiv värdeförändring som uppgår till 500 miljoner kronor. Denna förändring på 1,4 miljarder kronor får ett tydligt genomslag för gruppens rörelseresultat. Jämfört med helåret 2007 förbättrades rörelseresultatet under föregående år med 6 procent. Gruppen belastas inte heller detta år med några kostnader för kreditförluster utan fortsätter att redovisa återvinningar.

Bild 3.

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals resultat i relation till genomsnittet av ingående och utgående eget kapital för motsvarande period.

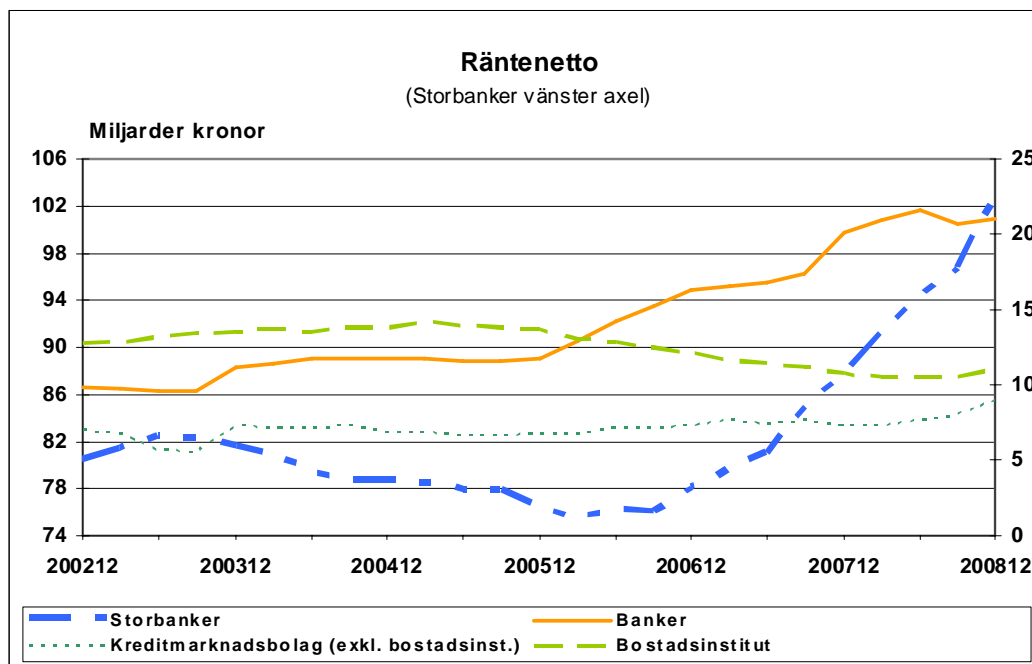
Svenska kreditinstitut och värdepappersbolag har fram till senare delen av 2008 visat upp en god motståndskraft mot den finansiella oron och klarat sig med bara marginellt sjunkande lönsamhet. Mot slutet av 2008 syns dock en betydligt försämrade avkastning. Som grupp är det bara sparbankerna som redovisar en negativ avkastning. Sett till enskilda bolag finns det flera värdepappersbolag som också redovisar röda siffror.

Avkastningen i storbankerna sjönk för sjätte perioden i rad. Resultatet före kreditförluster ökade dock med drygt sex procent under 2008 jämfört med året innan. Det är huvudsakligen kraftigt stigande kreditförluster under slutet av föregående år som sänker avkastningen. Enbart under fjärde kvartalet redovisades kreditförluster på 7,1 miljarder kronor av totalt 12,5 miljarder för helåret. Effekterna av realiserade värderingsförändringar på räntebärande värdepapper har klart förbättrats, särskilt mot slutet av året, och för 2008 redovisas ett positivt utfall på 3,1 miljarder kronor (minus 4,1 miljarder, 2007).

Det sjunkande resultatet i värdepappersbolagen halverar i det närmaste avkastning jämfört med tolv månadersperioden innan. Avkastningen för helåret uppgick till drygt 14 procent (39 procent, 2007). Intäkter, som under 2008 minskar med 25 procent i kombination med kostnader som i stort sett är oförändrade sänker rörelseresultatet med närmare 2 miljarder kronor.

Kreditmarknadsbolagens avkastning är fortfarande i det närmaste opåverkad.

Bild 4.

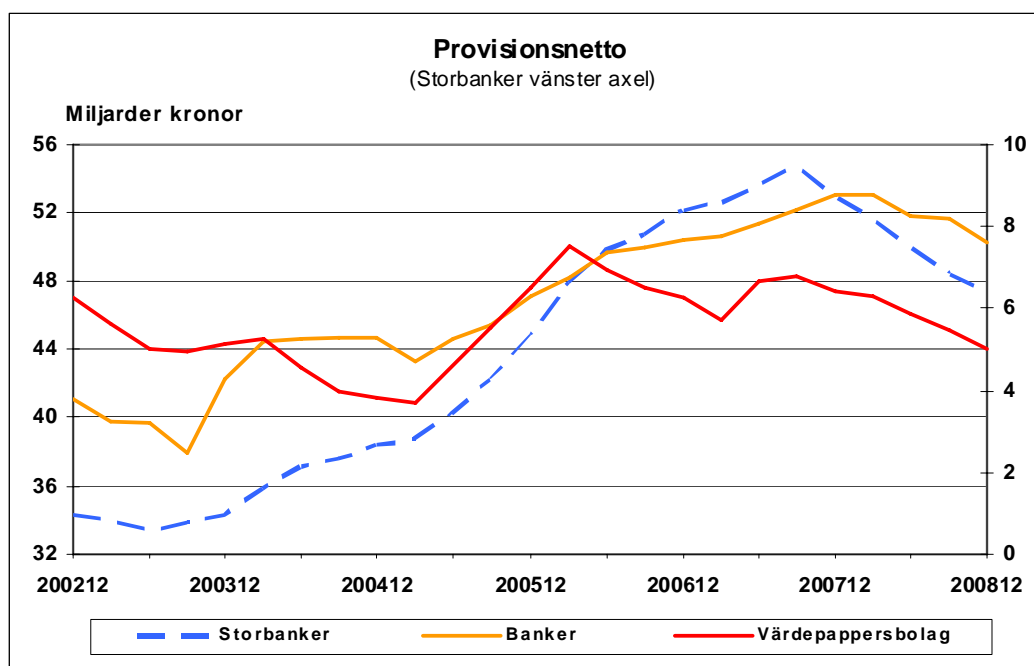
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingnettot.

Under senare delen av 2008 har bankerna, sannolikt tack vare statens stabiliseringsåtgärder, kunnat förkorta löptiden på sin finansiering vilket har resulterat i lägre upplåningskostnader. Bland annat därför har bankerna, för den senaste tolv månaders perioden, redovisat ett stigande räntenetto.

Räntenettet för 2008 uppgick till närmare 103 miljarder kronor vilket är 15 miljarder mer än året innan. Att bankernas upplåningskostnader har varit lägre i slutet av året stöds av det faktum att räntenettet var klart högst under årets fjärde kvartal. I storbankerna påverkar, bland annat, de lägre upplåningskostnaderna räntenettomarginalen som enligt våra beräkningar steg med 6 räntepunkter under den senaste tolv månaders perioden. Ännu större påverkan på räntenettet har den ökade volymen ut- och inlåning haft. I svenska kronor ökade utlåningen under 2008 med 1 078 miljarder kronor, där en viktig förklaring är valutakurseffekten, medan inlåningen under samma period ökade med 440 miljarder.

För bostadsinstitutet stiger nu räntenettet för första gången sedan 2004. En årlig utlåningstillväxt på närmare 15 procent samt en räntenettomarginal som stiger, för första gången sedan 2005, resulterar i att räntenettet ökar med närmare 3 procent. Precis som för storbankerna förklaras tillväxten i räntenetto mer av de ökande volymerna än av högre räntenettomarginal. Tillväxten i utlåning till svenska hushåll uppgick under 2008 till 11,2 procent.

Bild 5.

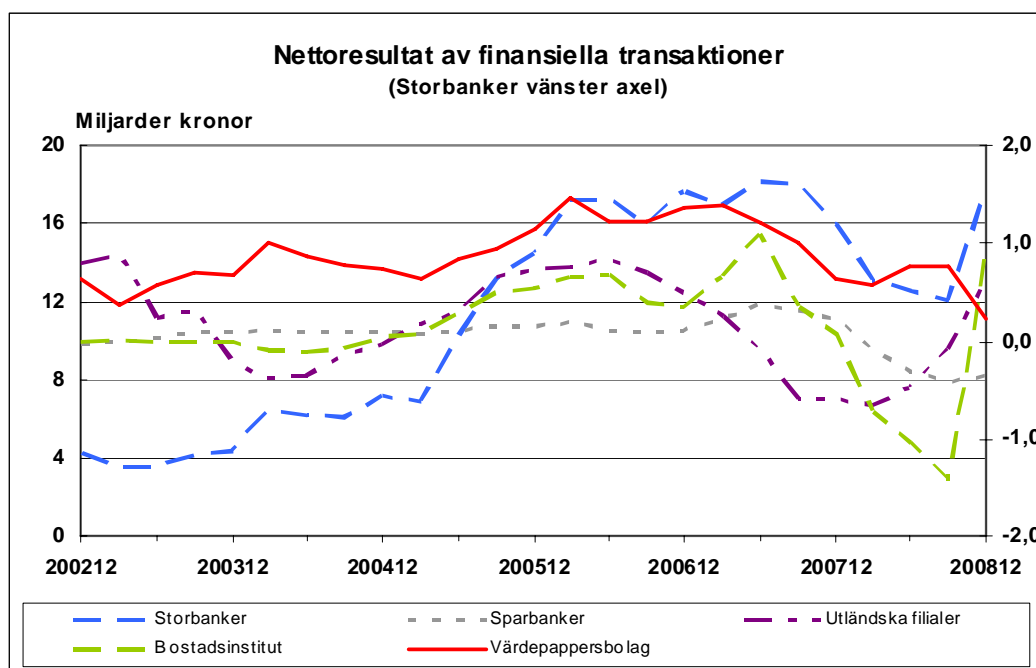
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

Samtidigt som räntenettet stiger, går utvecklingen för provisionsnettot åt motsatt håll. Provisionsintäkter för värdepappersbaserade tjänster faller kraftigt, minus 21 procent för storbankerna och minus 37 procent för värdepappersbolagen medan andra typer av provisioner ökar något under 2008.

I takt med ett stigande räntenetto har provisionsnettots andel av totala intäkter fortsatt att minska i storbankerna. För 2008 var 26 procent av storbankernas intäkter provisionsbaserade. De stora svängningarna i värdepappersbaserade avgifter kompenseras av att betalnings- och kortavgifter har ökat kontinuerligt de senaste åren. För 2008 uppgick dessa intäkter till drygt 13 miljarder kronor eller 28 procent av hela provisionsnettot. Ökningstakten för betalnings- och kortavgifter har de senaste fem åren legat mellan två och nio procent årligen.

Provisionsnettot för värdepappersbolagen minskade kontinuerligt under 2008 och var för helåret närmare 22 procent lägre än året innan. Över 80 procent av totala intäkter för denna grupp av bolag är provisionsbaserade och då dessa intäkter under ett år minskar med 1,4 miljarder kronor slår detta kraftigt på gruppens resultat. Ett klimat med färre företagsaffärer, lägre förvaltningsavgifter och sänkta intäkter från löpande värdepappersaffärer slår mot både små och stora värdepappersbolag. Nästan 60 värdepappersbolag av totalt 121 bolag redovisade förlust under 2008 (drygt 30 bolag, 2007).

Bild 6.

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

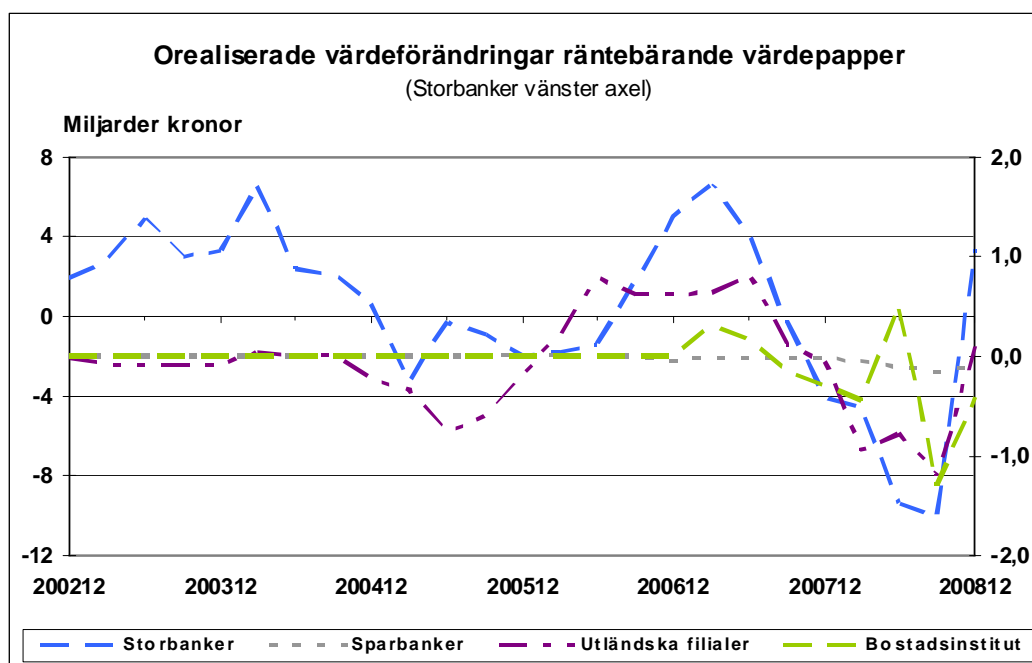
En stor efterfrågan på säkra statspapper samt kraftigt sänkt styrränta pressade ned räntorna under fjärde kvartalet 2008, långa räntor (två- och femåriga statsobligationer) med cirka två procentenheter medan en tremånaders statsskuldväxel sjönk tre procentenheter. I takt med att svenska börsen föll, närmare 17 procent under sista kvartalet, ökade efterfrågan på räntebärande placeringar. Den svenska kronan, som är en liten och volatil valuta, tappade under samma period ungefär 13 procent av värdet mot både dollarn och euron.

I storbankerna ökade nettoresultatet av finansiella transaktioner med 11 procent eller närmare två miljarder kronor under 2008 jämfört med året innan. Den positiva effekten av realiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper uppgår till 7,5 miljarder kronor samtidigt som valutakursförändringar bidrar med 2,3 miljarder kronor. En betydande nedgång i börskurserna innebär att resultatet i storbankerna, för under året realiserade kursförluster på aktier, är 6,4 miljarder kronor lägre än året innan.

För bostadsinstituten har värdeförändringar på räntebärande värdepapper och valutakursförändringar förbättrat nettoresultatet av finansiella transaktioner med närmare 900 miljoner kronor under 2008 jämfört med året innan. Detta är den enskilt största förklaringen till att denna grupp redovisar ett rörelseresultat som är 1,3 miljarder kronor högre än året innan.

Värdepappersbolagen påverkas mycket av börsnedgången 2008 och realisationsresultatet från aktier sjönk med närmare en halv miljard kronor jämfört med utfallet året innan.

Bild 7.

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. Orealiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper ingår som en del i nettoresultatet av finansiella transaktioner, bild 6.

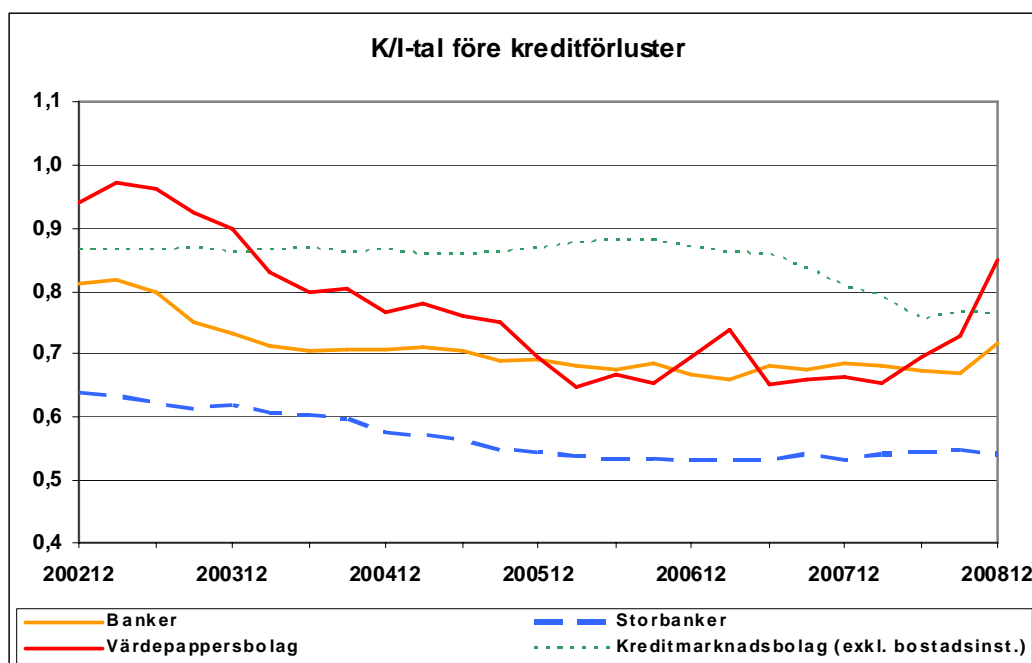
Stora innehav av räntebärande värdepapper innebar, i takt med den omfattande räntenedgången under det sista kvartalet 2008, positiva värdeförändringar för alla grupper av företag. Att den totala resultateffekten är betydande visar det faktum att totala orealiserade värdeförändringar, summerat för dessa grupper, ökade från minus 4,5 miljarder kronor under 2007 till plus 3 miljarder 2008.

Förändringen är störst i storbankerna där man för helåret 2008 redovisar värdeförändringar på 3,4 miljarder kronor. Resultateffekten är mycket kraftig, särskilt under det sista kvartalet, då storbankerna kunde rapportera positiva värdeförändringar på räntebärande papper om 13,4 miljarder kronor.

För bostadsinstituten och de utländska bankfilialerna är utvecklingen likartad med en betydande positiv värdeförändring under det senaste rapporterade kvartalet. Bostadsinstituten har dock inte hämtat tillbaka de kraftiga negativa värdeförändringarna från tidigare under 2008 så den ackumulerade resultateffekten för 2008 blev minus 0,4 miljarder kronor.

Enda undantaget från de stora positiva värdeförändringarna finner vi i sparbankerna där ett litet innehav av obligationer och andra räntebärande värdepapper ger en liten resultatpåverkan.

Bild 8.

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals kostnader och intäkter.

Kostnaderna i relation till intäkterna utgör det s.k. K/I-talet.

K/I-talet försämrades kraftigt för värdepappersbolagen och banker medan förändringarna var marginella i storbankerna och för kreditmarknadsbolagen.

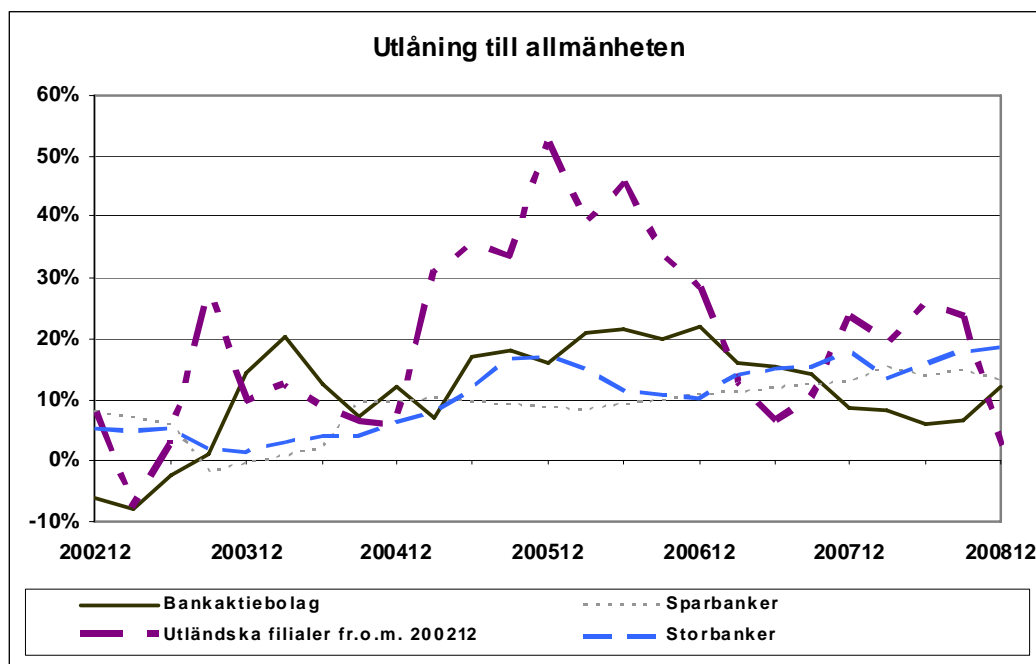
Värdepappersbolagen tappade under 2008 ungefär 25 procent av sina intäkter. Samtliga intäkter, förutom räntenettet, försämrades mycket under året. Kostnaderna däremot, var relativt oförändrade och detta resulterade i att relationen mellan kostnader och intäkter, under föregående år, försämrades från 0,66 till 0,85. Värdepappersbolagen har också det klart högsta K/I-talet av samtliga företagsgrupper.

I bankgruppen är det två nischbanker och en bank med huvudsakligen värdepappersrörelse som står för i stort sett hela gruppens försämring. Dessa tre banker har tillsammans ungefär 15 procent av gruppens totala intäkter och kostnader.

Storbankerna redovisar ett K/I-tal för 2008 på 0,54. Relationen mellan kostnader och intäkter har legat på denna nivå sedan slutet av 2005 och resultatförsämringen under 2008 förklaras till största delen av kraftigt stigande kreditförluster, något som inte syns i K/I-talet då det beräknas före kreditförluster. Storbankernas intäkter ökade under 2008 med drygt 8 procent till 181 miljarder kronor, vilket till största delen förklaras av att räntenettet ökade med närmare 20 procent. Kostnaderna steg med 10 procent till 98 miljarder kronor.

Kreditrisk

Bild 9.

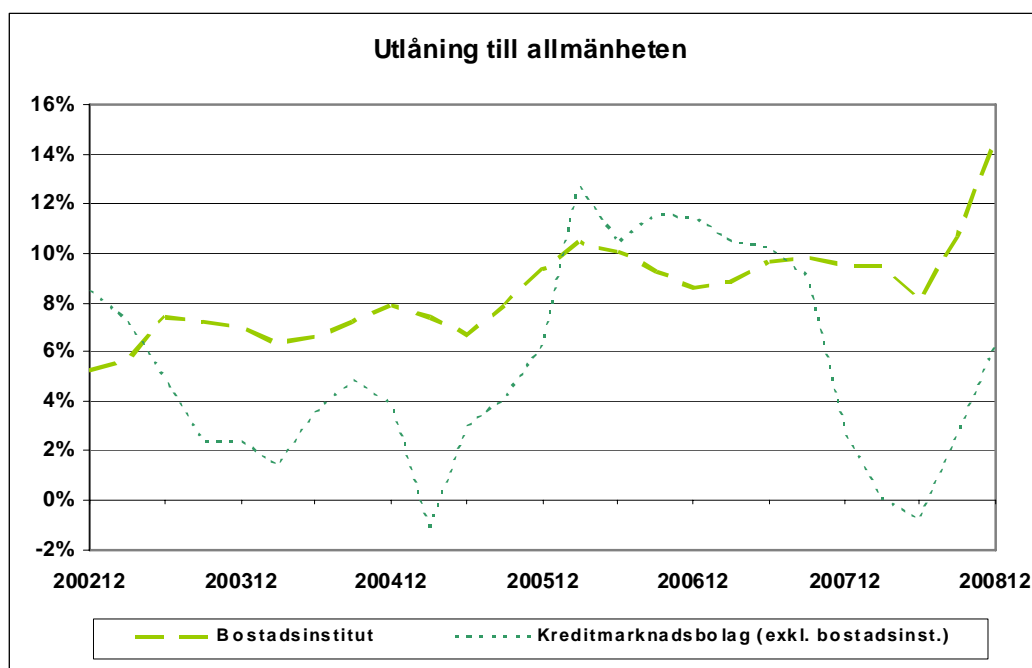
Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. Liksom i bild 11 respektive 13 visas en finare uppdelning av gruppen banker.

I storbankerna ökade utlåningen till svenska företag med 1,5 procent under det fjärde kvartalet 2008 medan hushållslåningen ökade med 2,4 procent under samma period. Utlåningstillväxten till svenska företag, mätt som årlig förändring, har dock minskat från 13 till 8 procent under det fjärde kvartalet 2008. Utlåningstillväxten i storbankerna sker istället utanför Sveriges gränser och är till viss del en effekt av en försvagad krona. Per helåret 2008 ökade storbankerna sin totala utlåning med närmare 19 procent och uppgår vid utgången av året till 6 879 miljarder kronor, varav drygt 6 procent i Baltikum.

Under 2008 ökade inlåningen från allmänheten i storbankerna med 400 miljarder kronor vilket motsvarar knappt 40 procent av den ökade utlåningen under samma period.

I spåren av den globala finansiella oron har flera stora utländska bankfilialer dragit ned sin utlåning i Sverige. Utlåningstillväxten för de utländska bankfilialerna stannade 2008 på 2,3 procent med en kraftig inbromsning under det fjärde kvartalet då utlåningen minskade med närmare 9 procent. Vid utgången av 2008 uppgår utlåningen till drygt 400 miljarder kronor.

Bild 10.

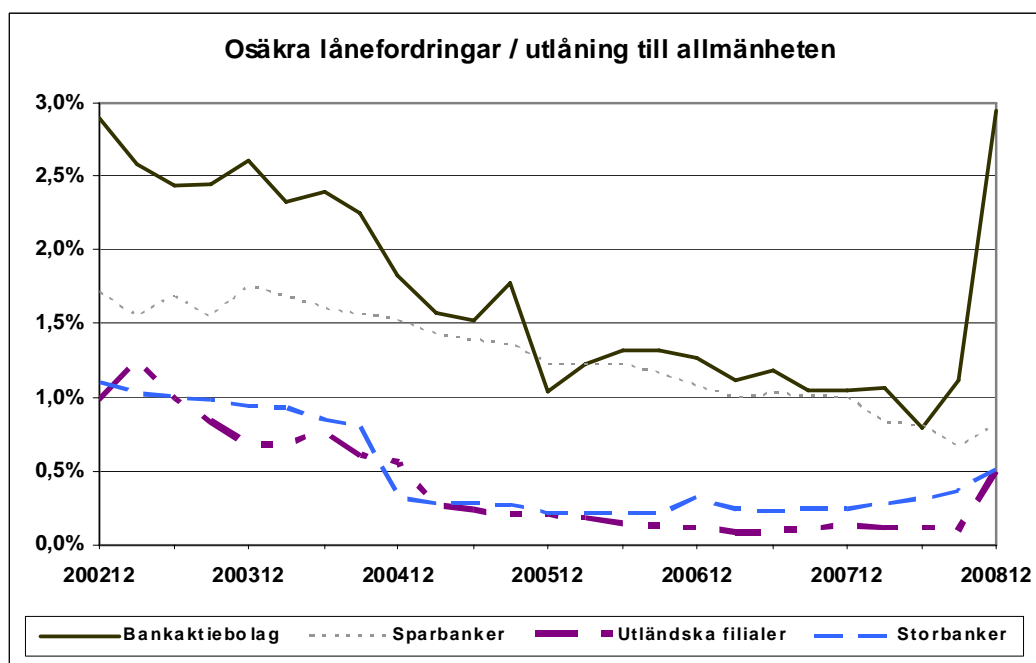
Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

De svenska bostadsinstituterna visar fortfarande en hög utlåningstillväxt. För hela gruppen rapporteras en utlåningstillväxt under 2008 som överstiger 14 procent.

Även om en del av utlåningstillväxten för gruppen bostadsinstitut förklaras av att ett större bolag nu inkluderar sin utländska filial så ökade gruppens utlåning till svenska hushåll med drygt 11 procent under 2008. Utlåningen till svenska hushåll uppgår i slutet av året till 1 039 miljarder kronor. Utlåningsökningen, mot svenska hushåll, var klart högst under årets sista kvartal då den under denna period ökade med 4,3 procent. Pressen på räntenettomarginalen har lättat under den senaste tolv månadersperioden och steg, enligt våra beräkningar, till 0,58 procent. Andelen utlåning utanför Sverige uppgår för bostadsinstituterna till 2,5 procent.

Den ökade utlåningen för kreditmarknadsbolagen kan till allra största delen hänföras till några av de stora kommun-, export- och jordbruksfinansierande bolagen. För de fordonsfinansierande bolagen är utlåningstillväxten relativt oförändrad under den senaste tolv månadersperioden, både vad gäller utlåning till allmänheten samt leasingfinansiering.

Bild 11.

Diagrammet visar lånefordringar som institutet bedömer som osäkra dvs. där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Det bedömda beloppet visas i relation till utlåningen. Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

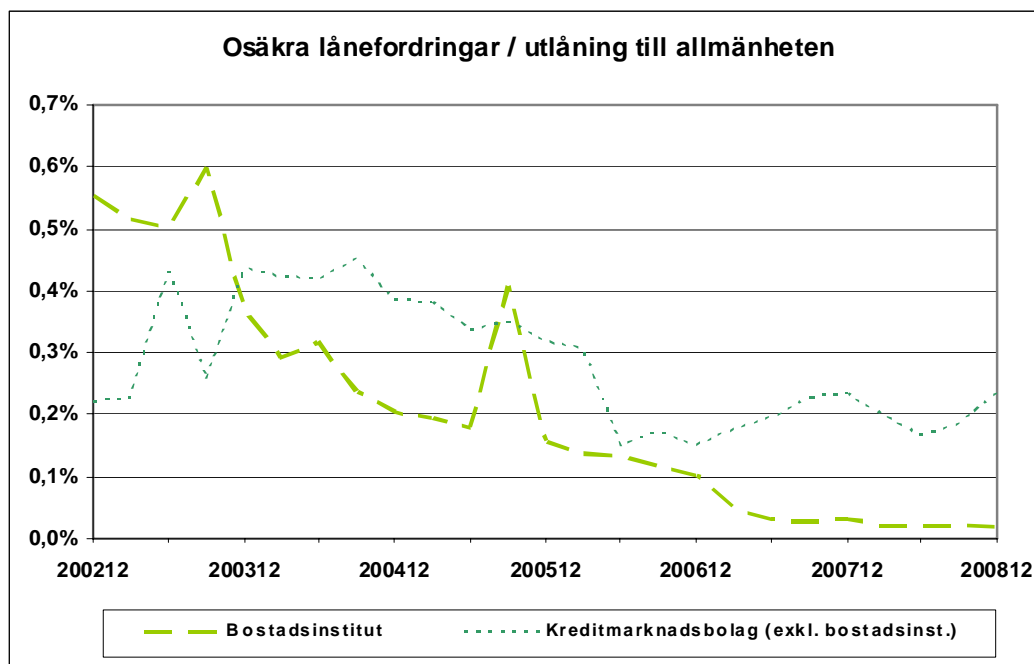
Andelen osäkra lånefordringar ökar i samtliga grupper av företag. Detta är en tydlig signal som visar på en allt sämre kreditkvalitet som ofta resulterar i stigande kreditförluster. Andelen osäkra lånefordringar är dock fortfarande på en relativt låg nivå i ett historiskt perspektiv.

För bankaktiebolagen är ökningen mycket kraftig och volymen osäkra lånefordringar överstiger 6 miljarder kronor. Två nischbanker samt en bank med värdepappersverksamhet står för över 80 procent av volymen osäkra lånefordringar och med en utlåningsvolym som för bankaktiebolagen uppgår till 200 miljarder kronor blir de procentuella förändringarna stora.

I storbankerna har de osäkra lånefordringarna ökat till 35 miljarder kronor (14 miljarder, 2007) vid utgången av året. Enbart under det fjärde kvartalet var ökningen 12 miljarder kronor och andelen osäkra lånefordringar uppgår till 0,51 procent av utlåningen.

För första gången på länge har även andelen osäkra lånefordringar ökat i sparbankerna. Volymen osäkra lånefordringar uppgår till 1 016 miljoner kronor vilket motsvarar en andel på 0,81 procent av utlåningen. Ökningen är geografiskt spridd och har drabbat både små och stora sparbanker.

Bild 12.

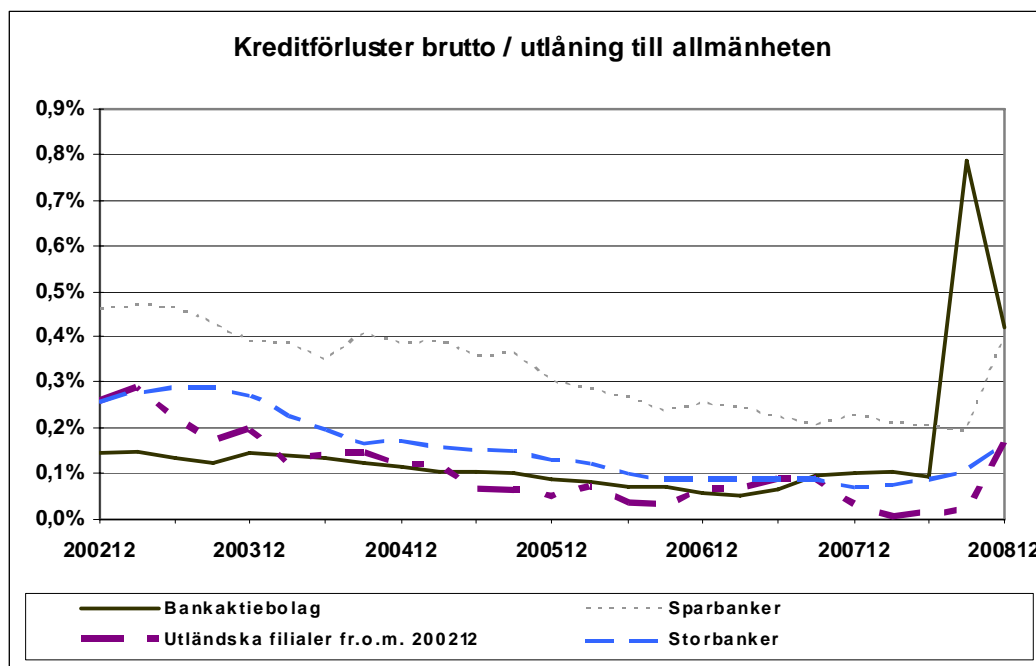

Diagrammet visar lånefordringar som institutet bedömer som osäkra dvs. där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Det bedömda beloppet visas i relation till utlåningen som för kreditmarknadsbolagen inkluderar leasingobjekt.

Bostadsinstituterna är den enda grupp där såväl andelen samt nettobelopp osäkra lånefordringar fortsätter att minska. Andelen osäkra lånefordringar var vid utgången av förra året 0,019 procent. Under 2008 har utlåningen ökat med 234 miljarder kronor samtidigt som de osäkra lånefordringarna under samma period minskade med 139 miljoner kronor till 355 miljoner. Det är tydligt hur påverkad denna grupp fortfarande är av det allt sämre konjunkturläget.

Osäkra lånefordringar i kreditmarknadsbolagen har ökat tre kvartal i rad och uppgår vid utgången av 2008 till 0,23 procent av utlåningen. Volymen osäkra lånefordringar är dock bara 52 miljoner eller 5,3 procent högre än årsskiftet innan. Enbart 14 bolag i gruppen redovisar osäkra lånefordringar och ökningen är främst hänförlig till några av de mindre bolagen varför det är svårt att dra några generella slutsatser av från denna ökning. Nivån är fortfarande låg.

Bild 13.

Kreditförluster brutto visar nya kostnader för kreditförluster som rullande summering av fyra kvartal relaterat till genomsnittlig utlåningsvolym. Kreditförlusternas påverkan på resultatet styrs också av återvinningarnas storlek. Om avdrag för dessa görs får man kreditförluster netto. Bruttosiffran visar dock tydligare trenden för vart kreditförlusterna är på väg.

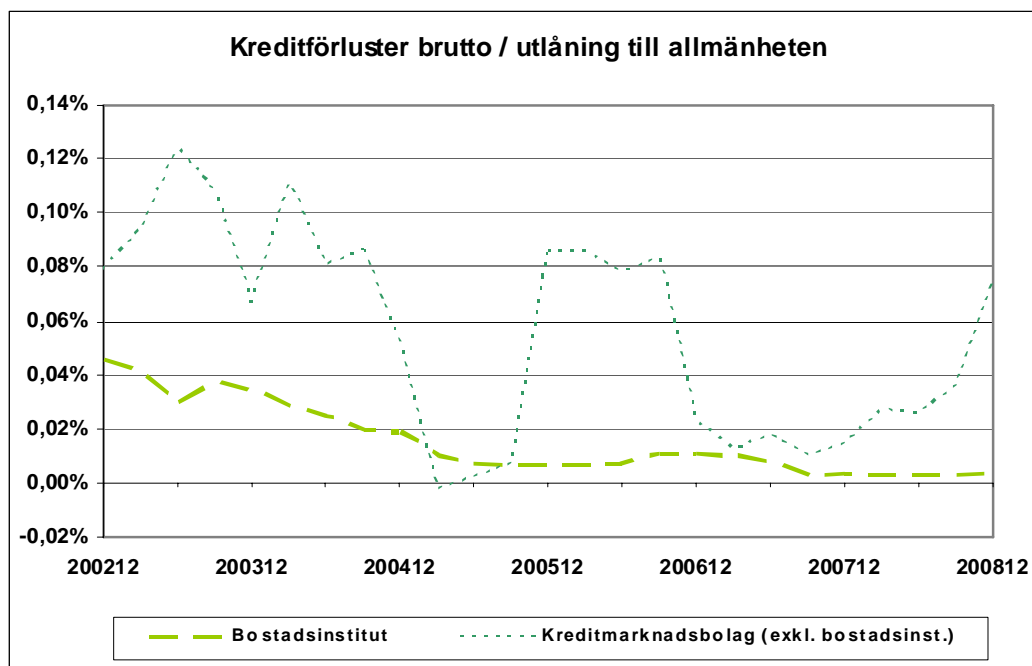
Precis som förväntat stiger kostnaderna för ”nya” kreditförluster. Det är dock en bit kvar till de nivåerna som rådde i början av 2000-talet. Vi ser dock att osäkra lånefordringar fortsätter att stiga vilket ofta resulterar i stigande reserveringar för nya kreditförluster.

En större del av bruttoförlusterna för bankaktiebolagen skrevs bort som konstaterade förluster och syns då inte längre som bruttoförluster. Precis som föregående period avser detta utvecklingen i Carnegie Investment Bank AB där bruttoförlusterna under 2008 uppgår till 442 miljoner kronor och nettoförlusterna 1 875 miljoner.

Under det fjärde kvartalet i det närmaste fördubblades bruttoförlusterna i storbankerna och uppgår för helåret till 10,2 miljarder kronor. Detta motsvarar 0,16 procent av utlåningen. Nettokostnaden för kreditförluster i storbankerna stannade 2008 på 12,5 miljarder kronor (1,1 miljarder, 2007), vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,18 procent. En tredjedel av kreditförlusterna kommer, enligt våra beräkningar, från de tre storbankernas verksamhet i Baltikum och kreditförlustnivån för denna region uppgår under 2008 till 0,93 procent.

För gruppen sparbanker verkar reservering för nya förluster göras i samband med bokslutet och mindre löpande under året. Bruttoförlusterna ökar kraftigt.

Bild 14.

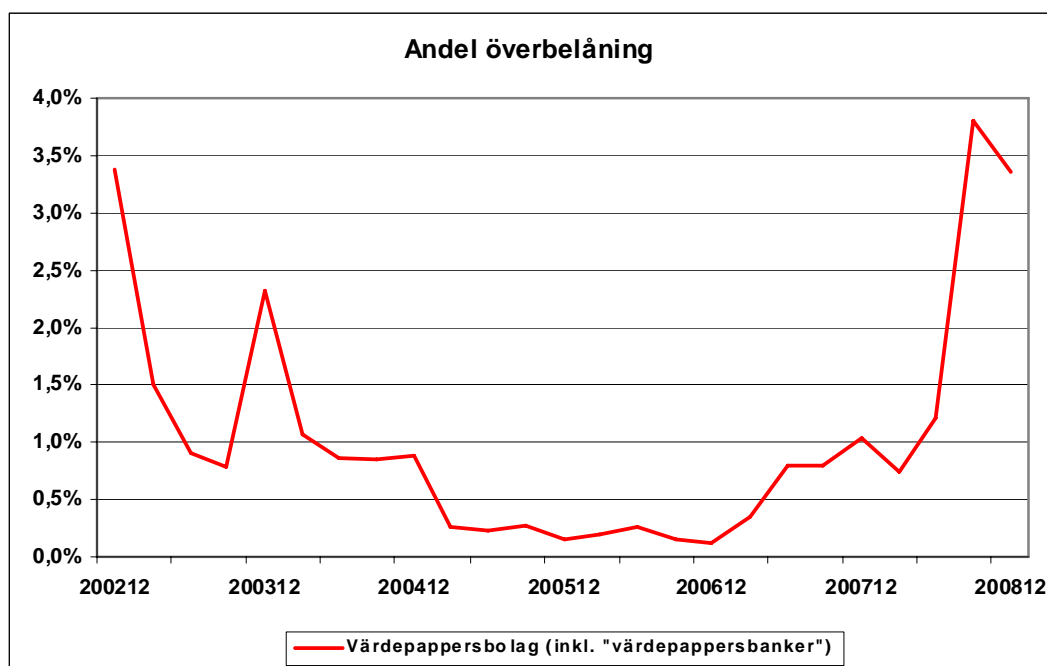

Under det sista kvartalet 2008 steg bruttoförlusterna i bostadsinstituterna och uppgår till 63 miljoner kronor för helåret 2008. I förhållande till en utlåning som uppgår till drygt 1 800 miljarder kronor hamnar förlustnivån på försumbara 0,004 procent. Nettobeloppet för kreditförluster var positivt även detta år, 45 miljoner kronor. Det var dock lägre än föregående år då återvinningarna minskade.

Bruttoförlusterna för kreditmarknadsbolagen ökade till 321 miljoner kronor för helåret 2008. Även om ökningen är stor, 60 miljoner kronor 2007, så är nivån fortfarande låg. Nettokostnaden för kreditförluster har också ökat kraftigt under året och uppgår till 880 miljoner kronor.

Större kreditförluster rapporteras i några av kreditmarknadsbolag som ägs av större banker och försäkringsbolag. I dessa bolag är dock kreditförlustnivån fortfarande låg. I några mindre fristående bolag har det däremot rapporterats en kreditförlustnivå som överstiger 10 procent.

Bild 15.

Andelen överbelåning visar den andel av utlåningen till allmänheten avseende värdepappershandel som överstiger gällande belåningsvärden. Siffrorna inkluderar värdepappersbankerna som är banker vilka tillhandahåller i huvudsak värdepappersrelaterade tjänster.

Det fjärde kvartalet 2008 blev det sämsta kvartalet för Stockholmsbörsen på många år. Med en nedgång på 16,7 procent slutade helåret 2008 på minus närmare 42 procent vilket gör året till det sämsta året någonsin. För Morgan Stanleys världsindex var utvecklingen några procentenheter bättre. Omsättningen var också lägre än åren innan vilket i kombination med de sjunkande kurserna sätter stor press på värdepappersbaserade provisionsintäkter, särskilt i mindre bolag där man till stor del är beroende av dessa intäkter.

Börsutvecklingen under det fjärde kvartalet har också inneburit att utlåningen i värdepappersbolagen har minskat. Enbart under det senaste kvartalet minskade utlåningen med 22 procent till drygt 21 miljarder kronor. Minskning är generell och för de större nätmäklarna är minskningen betydligt större än för snittet av gruppen.

Andelen utlåning som överstiger belåningsvärdet minskade något under det fjärde kvartalet, från 1040 miljoner kronor till 711 miljoner vilket vid utgången av året motsvarar 3,4 procent. Samtidigt ökar antalet bolag som rapporterar att de har utlåning som överstiger gällande säkerheter från åtta till tolv under perioden. Två av de större bankerna med värdepappersverksamhet rapporterar en överbelåning som överstiger 25 procent av total utlåning till allmänheten.

Kapital

Bild 16.

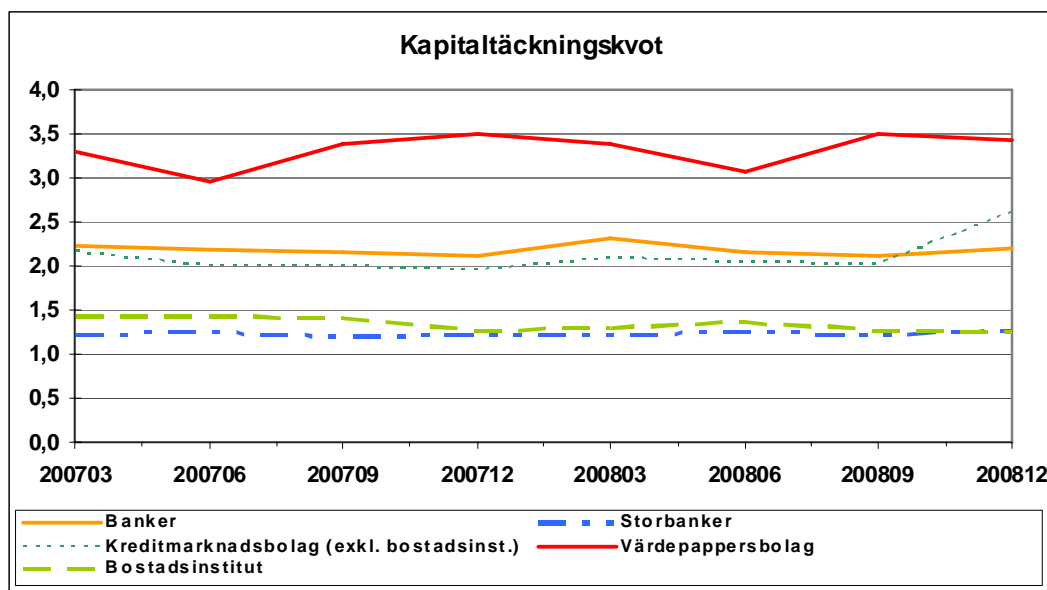
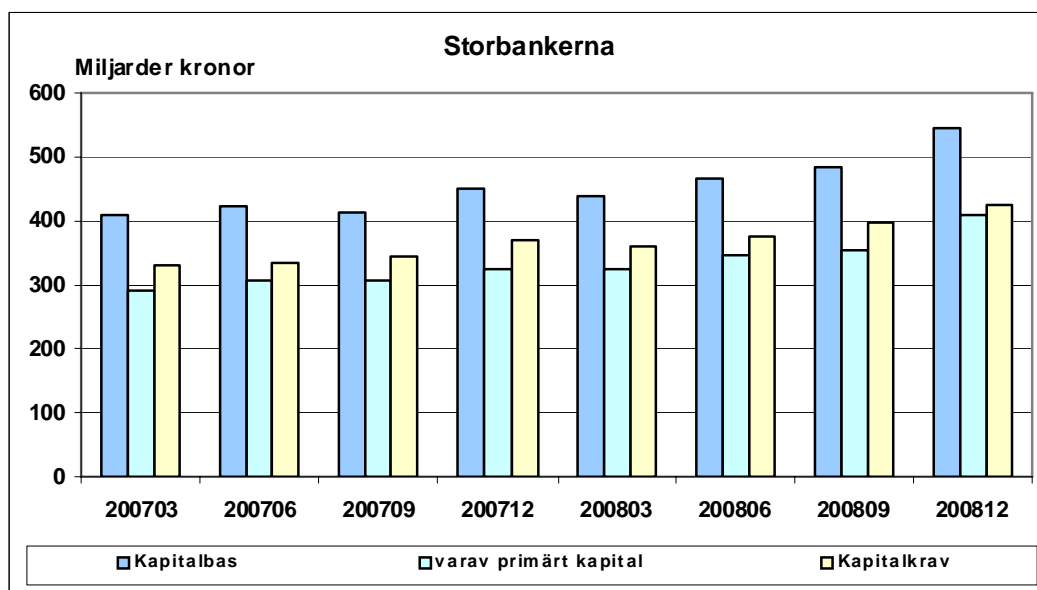

Bild 17.

Under det fjärde kvartalet ökar kapitaltäckningskvoten kraftigt för kreditmarknadsbolagen. Via kapitaltillskott, i några större bolag, har kapitalbasen för gruppen ökat från 54 till 63 miljarder kronor.

Kapitalbasen i storbankerna ökade under det fjärde kvartalet med 60 miljarder kronor, varav 12 miljarder tillfördes Swedbank AB via nyemission. Kapitalkravet ökade under samma period med 28 miljarder kronor vilket resulterade i att kapitaltäckningskvoten för storbankerna ökade med 5 punkter till 1,27 under det sista kvartalet 2008.

Finansinspektionen:

Staffan Boström
08-787 8208
staffan.bostrom@fi.se

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag

Rörelseresultat: verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner och skatt

Avkastning på eget kapital: rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital

Räntenetto: ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderas också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt

Provisionsnetto: intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta

K/I-tal före kreditförluster: summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter

Utlåning till allmänheten: allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Osäkra lånefordringar: en fordran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren

Kreditförluster, brutto: periodens reserveringar för sannolika kreditförluster

Räntenettomarginal: räntenetto genom räntebärande tillgångar. I räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer o andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per rullande fyra-kvartals period. Räntenettet beräknas också per rullande fyrakvartals period.

Kapitalbas: summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också t.ex. periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån.

Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Totalt kapitalkrav: det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS

2008:14) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Företagets kapitalbas ska minst motsvara det totala kapitalkravet.

Kapitaltäckningskvot: kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav

Primärkapitalkvot: primärt kapital dividerat med totalt kapitalkrav

Primärkapital: se Kapitalbas

Andel överbelåning: den utlåning avseende värdepappershandel som inte täcks av säkerheter utifrån branschföreningarnas rekommenderade belåningsvärden eller företagets internt satta belåningsvärden dividerat med utlåning till allmänheten

Räntepunkter: eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundraedels procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procent är en sänkning med 25 räntepunkter.

Företagen 2008-12-31

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Banker: bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ), medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

KMB (exkl. Bostadsinst.): Kreditmarknadsföretag exkl. Bostadsfinansierande företag

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag

VP-(värdepappers) banker: Avanza Bank AB, Carnegie Investment Bank AB, EFG Investment Bank AB (publ), Erik Penser Bankaktiebolag, HQ Bankaktiebolag, Kaupthing Bank Sverige AB (publ), Nordnet Bank AB

Företagskategorier:

Bankaktiebolag

Avanza Bank AB
Bank2 Bankaktiebolag
Bergslagens Sparbank AB
Carnegie Investment Bank AB
EFG Bank AB (publ)
Erik Penser Bankaktiebolag
Eskilstuna Rekarne Sparbank AB
FOREX Bank Aktiebolag
Färs & Frosta Sparbank AB
GE Money Bank AB
HQ Bankaktiebolag
ICA Banken AB
IKANO Banken AB (publ)
Kaupthing Bank Sverige AB (publ)
Länsförsäkringar Bank Aktiebolag (publ)
MedMera Bank Aktiebolag
Nordea Bank AB
Nordnet Bank AB
Resurs Bank Aktiebolag
SkandiaBanken Aktiebolag (publ)
Skandinaviska Enskilda Banken AB
Sparbanken Eken AB
Sparbanken Gripen AB
Sparbanken Göinge AB
Sparbanken Lidköping AB
Sparbanken Skaraborg AB
Swedbank AB
Swedbank Sjuhärad AB

Svenska Handelsbanken AB
Tjustbygdens Sparbank Bankaktiebolag
Varbergs Sparbank AB
Vimmerby Sparbank AB
Volvofinans Bank AB
Ölands Bank AB

Större bankkoncerner

Swedbank Finansiella Företagsgruppen
Nordea - gruppen
Skandinaviska Enskilda Banken - gruppen
Svenska Handelsbanken - gruppen

Sparbanker

Attmars Sparbank
Bjursås Sparbank
Ekeby Sparbank
Falkenbergs Sparbank
Frenninge Sparbank
Fryksdalens Sparbank
Hudiksvalls Sparbank
Häradssparbanken Mönsterås
Högsby Sparbank
Ivetofta Sparbank i Bromölla
Kinda-Ydre Sparbank
Laholms Sparbank
LEKEBERGS SPARBANK
Leksands Sparbank

Lönneberga-Tuna-Vena Sparbank
 Markaryds sparbank
 Mjölby Sparbank
 Nordals Härads Sparbank
 Norrbärke Sparbank
 Närs sparbank
 Orusts Sparbank
 Roslagens Sparbank
 Sala Sparbank
 Sidensjö sparbank
 Skurups Sparbank
 Snapphanebygdens Sparbank
 Sparbanken 1826
 Sparbanken Alingsås
 Sparbanken Boken
 Sparbanken Finn
 Sparbanken Gotland
 Sparbanken Gute
 Sparbanken i Enköping
 Sparbanken i Karlshamn
 Sparbanken Nord
 Sparbanken Syd
 Sparbanken Tanum
 Sparbanken Tranemo
 Sparbanken Västra Mälardalen
 Södra Dalarnas Sparbank
 Södra Hestra Sparbank
 Sölvesborg-Mjällby Sparbank
 Sörmlands Sparbank
 TIDAHOLMS SPARBANK
 Tjörns Sparbank
 Ulricehamns Sparbank
 Vadstena Sparbank
 VALDEMARSVIKS SPARBANK
 Westra Wermlands Sparbank
 Virserums Sparbank
 Ålems Sparbank
 Åse och Viste härads Sparbank
 Åtvidabergs Sparbank

Utländska bankers filialer

Aareal Bank AG Tyskland, filial Stock-
 ABN AMRO Bank NV, Stockholm branch
 AS Parex Banka, Lettland filial
 Bank of Scotland plc (UK), filial
 Banque Invik Luxembourg Filial
 Calyon SA Frankrike Bankfilial i Stock-
 Capinordic Bank - filial till Capinordic
 Citibank International plc (England),
 Danske Bank A/S, Danmark, Sverige Filial
 Deutsche Bank AG bankfilial
 Dexia Crédit Local, France, Stockholm
 DnB NOR Bank ASA, Norge, filial Sverige
 Eurohypo AG Tyskland, Stockholm bank-
 Evli Bank ABP, Stockholmsfilial/
 FCE Bank plc (England) Bankfilialen i
 Fortis Bank SA/NV (Belgien), Filial
 HSH N Bank AG Tyskland, filial Sverige
 Hypo Real Estate Bank International AG
 J.P. Morgan Europe Limited (UK),
 Kaupthing Bank hf, Island, Filial i
 Renault Finance Nordic bankfilial till
 Santander Consumer Bank AS Norge,
 Standard Chartered Bank (Germany) GmbH,
 Straumur-Burdaras Investment Bank hf
 The Royal Bank of Scotland plc
 Toyota Kreditbank GmbH Tyskland,
 UBS AG Switzerland Stockholm Bankfilial
 UBS Limited UK Stockholm Bankfilial

Medlemsbanker

Ekobanken medlemsbank
 JAK Medlemsbank

Bostadsfinansierande institut

AB Sveriges Säkerställda Obligationer
 FriSpar Bolån AB
 Länsförsäkringar Hypotek AB (publ)
 Nordea Hypotek Aktiebolag (publ)
 Stadshypotek AB
 Swedbank Hypotek AB
 Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag,

Kreditmarknadsföretag

AK Nordic AB
 Aktiebolaget Svensk Exportkredit
 Amfa Finans AB
 BlueStep Finans AB
 BMW Financial Services Scandinavia AB
 CIT Group (Nordic) AB
 Collector Credit AB
 De Lage Landen Finans AB
 Diners Club Sweden Aktiebolag
 EnterCard Sverige AB
 Eurocard AB
 Exchange Finans Europe AB
 Finans AB Marginalen
 Finaref AB
 FinFack Aktiebolag
 Flexil Finans AB
 Forso Nordic AB
 Gambro Credit AB
 Handelsbanken Finans Aktiebolag
 Hoist Kredit Aktiebolag
 IBM Global Financing Aktiebolag
 Key Equipment Finance Nordic AB
 Kommuninvest i Sverige AB
 Kredit AB Marginalen
 L Finans Aktiebolag
 Landshypotek Aktiebolag
 Landshypotek Jordbrukskredit AB (publ)
 Lantbrukskredit AB (publ)
 Lantmännen Finans AB
 Lease Plan Sverige AB
 ML Rental AB
 Nordax Finans AB (publ)
 Nordea Finans Sverige AB
 PayEx Credit AB
 Resurs Finans AB
 SC Finans Sverige Aktiebolag
 Scania Finans AB
 SEB Kort AB
 Sevenday Finans AB
 Siemens Financial Services AB
 Svea Ekonomi AB
 Swedbank Card Services AB
 Swedbank Finans Aktiebolag
 Svenska Skeppshypotekskassan
 Sveriges Allmänna Hypoteksbank
 Sveriges kreditgarantiförening för
 TeliaSonera Finans Aktiebolag
 Time Finans AB
 Toyota Material Handling Europe Rental
 Wasa Kredit AB

Volkswagen Finans Sverige AB

Värdepappersbolag

Aberdeen Property Fund Management AB
 Aberdeen Property Investors Indirect
 ABG Sundal Collier AB
 Ability Asset Management Scandinavia
 A-Brokers AB
 Adapto Advisors AB
 Advice Kapitalförvaltning Aktiebolag
 Advisor Kapitalförvaltning i Stockholm
 AG Capital Nordic AB
 Aktiebolaget SEK Securities
 Aktieinvest FK AB
 AktieTorget Aktiebolag
 Aktiv Finans & Försäkringsförmedling i
 Alfred Berg Kapitalförvaltning AB
 Alsback Förvaltning AB
 Alternativa aktiemarknaden i Sverige AB
 Aqurat Fondkommission AB
 Asia Growth Investors AB
 AVIATUM AB
 B & P Fund Services Aktiebolag
 Brevik Kapitalförvaltning AB
 Burenstam & Partners Aktiebolag
 Case Asset Management AB
 Catella Corporate Finance Aktiebolag
 Catella Financial Office AB
 Catella Kapitalförvaltning AB
 Catella Markets AB
 Catella Sponsor AB
 CB Asset Management Aktiebolag
 Celebi Kapitalförvaltning AB
 Centum Kapitalförvaltning AB
 Coeli AB
 Consortum Capital Investments AB
 Contender Kapital AB
 Crédit Agricole Cheuvreux Nordic
 Devise Kapital Aktiebolag
 Din Privata Pensions Marknad i Sverige
 Direct Kapitalförvaltning i Sverige AB
 DnB NOR Asset Management AB
 Dunova Kapitalförvaltning AB
 E*Trade Sverige AB
 E. Öhman J:or Fondkommission AB
 E. Öhman J:or Kapitalförvaltning
 East Capital Aktiebolag
 Ebeskär och Nordlöf AB
 Emeralt Investments AB
 Enorma AB
 Enter Kapitalförvaltning AB

Eturn Capital Management AB
 Exceed Stockholm AB
 Eyer Fondkommission AB
 Festival Fondservice AB
 Folksam Spar Aktiebolag
 Fondab AB
 Gadd & Co AB
 Garantum Fondkommission Aktiebolag
 Global Invest Finansförmedling Sverige
 Günther & Wikberg Kapitalförvaltning AB
 Hinc Asset Management AB
 HQ Direct AB
 Humle Kapitalförvaltning AB
 Indecap AB
 Independent Investment Group Sweden
 Investerum AB
 IPM Informed Portfolio Management
 JRS Asset Management AB
 Lage Jonason AB
 Lancelot Asset Management Aktiebolag
 Larsson & Nordqvist Asset Management AB
 LCL Asset Management AB
 Leimdörfer Kapitalmarknad AB
 Mangold Fondkommission AB
 Max Matthiessen Värdepapper AB
 MeeToo AB
 MFEX Mutual Funds Exchange AB
 Mobilis Kapitalförvaltning AB
 Monetar Pensionsförvaltning AB
 Naventi Kapitalförvaltning AB
 NeoNet Securities AB
 NewSec Corporate Finance AB
 Nordea Investment Management AB
 Nordic Equities Fondkommission AB
 Nordisk Fondservice AB
 Northern Spirit Capital AB
 Oak Capital Group AB
 OMX Broker Services Aktiebolag
 Personlig Portföljanslys i Sverige AB
 Placeringar & Investeringar Capital i
 Placerum Kapitalförvaltning AB
 Prima Kapitalförvaltning Sverige AB
 Prior & Nilsson Fond- och
 Quesada Kapitalförvaltning AB
 Redeye AB
 Remium AB
 RP Martin Stockholm AB
 RPM Risk & Portfolio Management AB
 Scandinavian Brokers AB
 SEB Trygg Liv Pensionstjänst AB

Sedermera Fondkommission AB
 SGP Svenska Garantiprodukter AB
 SIP Nordic Fondkommission AB
 Skandinavisk Fondkommission AB
 SOLIDAR Fondservice i Sverige AB
 Stockholm Corporate Finance AB -
 Strand Kapitalförvaltning AB
 StrategiQ Fondkommission AB
 STRICT Corporate Finance AB
 Swedbank Robur Kapitalförvaltning AB
 Systematic Capital Nordic AB
 Söderberg & Partners Asset Management AB
 Söderberg & Partners Placerings-
 Thenberg & Kinde Fondkommission
 TriOptima AB
 UB Fondkommission AB
 United Securities AB
 WASSUM Värdepappersaktiebolag
 Weaving Capital AB
 Whisper Capital AB
 VN Pensionsplaneraren AB
 Västra Hamnen Fondkommission AB
 Östgöta Brandstodsbolag